

Bij discussie-/meningsvragen worden geen voorbeeldantwoorden gegeven. Alleen bij de 'muziektechnische' vragen worden hieronder antwoorden gegeven. Er zijn vaak ook andere goede antwoorden dan de hier genoemde mogelijk.

De gegeven antwoorden zijn bedoeld als voorbeeld en als hulpmiddel om tot een beter begrip te komen van de muziek.

Vraag 1: Muzikale middelen / elementen die staan in de tekst die de muziek van het gedicht 'Mondestrunken' beschrijft:

- golfmotief (figuur 2), lange triller, korte triller, zang op 'stillen', onregelmatig ritme, diminuendo, ritenuto, staccato, legato, glissando.

Voorbeelden van muzikale elementen die niet in de beschrijving staan:

- de manier waarop het woord 'Springflut' wordt gesproken; lange trillers door piano en fluit op de woorden 'durchschwimmen ohne Zahl'; de manier waarop het woord 'nieder' twee keer wordt gesproken (laag neerdalend); als het tweede woord 'nieder' klinkt dalen vervolgens ook de melodische lijn en het volume van de begeleiding.

Vraag 3: Voorbeelden van muzikale elementen in strofe 3. U vallen mogelijk (ook) andere dingen op.

- tijdens de eerste helft van de laatste strofe begeleidt alleen de viool; het tempo is veel langzamer; 'heimlich' wordt kwikzilverachtig uitgebeeld door de viool, en op 'leis' komt de muziek tot stilstand (tekstuitbeeldingen)
- tijdens de tweede helft krijg je een begeleiding van piano (+ klarinet en fluit; moeilijk te horen). De begeleiding is in puntige (staccato) akkoorden: de viool geeft een (melodische) tegenstem aan de spreekstem; de lettergreep 'Mond-' van Mondlicht wordt gezongen door de sopraan
- het slot van het gedicht is weer kwikzilver- en sprookjesachtig met een begeleiding in slierten en trillers door alle instrumenten (viool, fluit, klarinet en piano); drie staccato akkoorden aan het eind (weggaande voetstappen?)

Vraag 8: Eerlijk gezegd een onmogelijke vraag, want Schönberg heeft hier niets over gezegd. Het volgende is dus interpretatie van de samensteller van deze luisterwijzer. In het kopmotief zou je het fladderen van vlinders kunnen horen, in de chromatische dalingen zich aankondigend onheil. Maar misschien stelt u zich iets anders voor? Daar is niets mis mee!

Vraag 9:

- Vlak voor het tweede couplet begint wordt het tempo trager en wordt een groot crescendo gemaakt (de muziek zwelt aan),

- Als de stem 'Die Hand, die gottgeweihte, zerreißt' laat horen, wordt door de piano, de strijkers en de basklarinet bijna elke noot geaccentueerd, wordt het tempo nog trager, wordt er fortissimo (zeer luid) gespeeld
- Onophoudelijk klinken trillers

Vraag 12:

- Bij couplet 1: de hoge snerpande geluiden die piccolo en klarinet maken als aan het eind van het 1^e couplet: 'Schädelbohrer' klinkt.
- Bij couplet 2: bij 'Darauf stopft er mit dem Daumen seinen echten ...' het tempo wordt langzamer waarmee het in de pijp stoppen van tabak zou kunnen worden aangegeven. Nog veel trager wordt het tempo bij de woorden 'in den blanken Kopf Cassanders' (de tabak wordt aan geduwd. Op het woorden 'dessen Schrein die Luft durchzeter' maakt de piccolo een hoge schrille toon.
- Bij couplet 3: het puffend uitblazen van tabakswolkjes zou heel goed muzikaal verbeeld kunnen zijn door de vier korte tonen van het motief (zie figuur 6), gevolgd door een lange. Dit patroon wordt een aantal malen herhaald door piccolo / klarinet en piano. Viool en cello strijken hun tonen met de strijkstok ('arco') en bij 'echten türkischen Tabak' legato, wellicht om een behaaglijke ontspanning te illustreren. Het tempo was aan het begin van het 3^e couplet weer 'normaal' maar neemt gedurende het couplet steeds meer af

Het is goed mogelijk dat u andere voorbeelden bedacht heeft dan de hier genoemde.

Vraag 13:

- In de inleiding (totdat de stem gaat 'spreken') wordt het wiegen van de boot vooral gesuggereerd door de klarinet, die steeds een langaangehouden toon speelt die voorafgegaan wordt door een korte toon ('teder en licht', schrijft Schönberg erbij).
- Het opspattende water wordt door korte, staccato-nootjes (piano) en pizzicato-spel (viool, cello) weergegeven ('äußerst kurz, wie Tropfen' is Schönbergs aanwijzing).
- De piano, viool, cello spelen ook arpeggio's van laag en naar hoog en weer terug: de golven van het water.
- De uitbeelding van 'der grüne Horizont' is met langaangehouden tonen (fluit, klarinet, piano). Ook de cello heeft één toon, die daar repeterend gespeeld wordt. Het geeft de wijsheid aan bij de zonsopkomst. Alleen de piano laat nog steeds de golvende beweging (arpeggio's) horen.
- Als aan het eind van het lied voor de laatste maal 'der Mondstrahl ist das Ruder' klinkt, spelen de instrumenten steeds trillers en, even later de fluit, langaangehouden tonen. Het verbeeldt, vindt de auteur van deze luisterwijzer, (u kunt het anders ervaren uiteraard) een rustig verderglijden van de boot richting vaderstad Bergamo.